

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

XV. évfolyam, 173. szám

Ara: 60 fillér

Szombat, 1959. július 25.

Ma este a Dóm lábánál megszólalnak a harsonák, feszülten figyelő ötezres nézőtér előtt csillan a riviéra, Erkel melódiája csendül, s bontakozik lassan Egressy Béni szövegkönyve nyomán nagy nemzeti operánkcselekménye monumentális méreteiben — a Hunyadi László.

Mögöttünk hagyott néhány esztendő merész terveinek, megmászhatatlan vágyainak valósága áll előttünk, nagyon sok, nehéz, fárasztó munka után. Igazolódta a kezdeményező párt és állami munkások, a szkeptikusok pedig csalatkoztak, mert a felújított Szegedi Szabadtéri Játékokat teljes siker koronázza. Százegres lakosú városunk örömködő, lelkes hangulata áll a kezdeményezők mögött és tízezrek serény, kitartó munkája mellett a kormány sokmillió támogatása jekszik e nézőtérben, színpadban, díszletekben, művészi munkában, s a kicsinosított, kiszépített városban.

Hogy eljutottunk a szabadtéri játékok megnyitására, abban úgyszólván minden szegedi embernek megvan a maga kisebb-nagyobb, de egyaránt nélkülözhetetlen szerepe. Talán még soha nem nyilvánult meg ilyen magasra lobbantó városszeret, mint az elmúlt hetekben. Közművek és közéleti munkások között, a kereskedelem és értelmiségi kategóriák dolgozói körében, éppen olyan izgalom volt, mint az ipari kiállításra készülő üzemek munkásainál.

A város csinosításában, tisztántartásában a Köztisztasági Vállalat és a házfelügyelők mellett a lakosság zöme közreműködött. A »Virágos Szegedért« mozgalom kézzelfogható eredményei száz helyen megtalálhatók a mai napon. S a fénycsoszorító munkásokat is a darab- és óráber mellett mindenekelőtt a város iránti tisztelet és szeretett fűtötte.

»Csak sikerüljön, minden szép és jó legyen, ne szégyenkezzünk a külföldiek és más vidékekről érkező előtt« — ez az őszinte megmondolás uralkodik most Szegeden.

Vajon mivel magyarázható ez az egész lakosságot megmozgató lázas tevékenység? Mindenekelőtt azzal, hogy a szegediek magukénak, sajátjuknak érzik városukat, s a szabadtéri játékokat. Mert csak olyasmiről lehet ennyire lelkesedni, szívvel tenni, ami közel áll az emberhez.

A mai játékokat természetesen nem azonosíthatjuk a húsz esztendővel ezelőttivel, s a játékok »közönsége« sem azonos. A formák és a külsőségek sok tekintetben a régié, de a tartalom merőben új.

A nézőtér publikumból hiányzik a magyar arisztokrácia és burzsoázia, viszont 1939-ig a játékok iránti érdeklődők zöme ezekből az osztályokból került ki. A munkásosztály és a parasztság éppen úgy hiányzott a kulturális tribünről, mint a szegedi egyetemről. S az értelmiség is — különösen más vidékekről — igen vékonyan képviseltette magát. A nézőtérben ma a nemzet alkotói, éltoi foglalják a helyet: a dolgozó emberek.

E gondolatnál érdemes megállni. A színjátszás alapját és értelmét minden időkben a nép érdeklődése határozza meg, s ahol a népet kirekesztik a színházkultúra épületéből, ott a színház nem tölti be társadalomformáló misszióját, s tevékenysége elsekélyesedik, mert kiváltságos osztályok dekadens izléséhez kell igazodnia. S ez már nem színművészet: a szabad művészi munka szolgai megalkázása. A régi játékok egyik legfőbb hibája éppen az volt, hogy a magyar felső tízezer igényéhez, beteges osztálypolitikájához kellett igazodnia. Ez nemcsak a passzív szellemet jelentette, hanem azt is, hogy például a Hunyadi László nem kerülhetett bemutatásra éppen forradalmi mondanivalójánál fogva.

Természetesen a húsz évvel ezelőtti játékoknak is megvolt a pozitív vonása, hatása. S e megállapításunkkal elérkeztünk egy másik jellegzetességhez. Mi a régi játékokat a demokratizálódó színházkultúra igen egészséges törekvésének tekintjük. Haladó vonásait nemcsak magunkénak valljuk, hanem tovább fejlesztjük. Végéreményben e játékokban — a harmincas évek végére — mégiscsak háttérbe szorult a katolicizmus hatása és teret kapott egy egészséges haladó vonás is, ami nemcsak a János vitéz műsorra tűzésében fejlődött ki, hanem a régi játékok utolsó szakaszánál bizonyos mértékben az általános műsorpolitikában és a rendezői felfogásban. Többször elmondták, és én is leírtam már, hogy e különleges színművészet egészséges demokratizmusának gyökere a szegedi munkásszínházhoz nyúlik, s különösen Radnóti Miklós, Hont Ferenc tevékenységével, a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának munkájában keresendő.

Természetesen Horthy—Klebsberg nacionalista, szélsőségesen diktatórikus osztálypolitikát folytató rezsimjében nem bontakozhatott ki e játékok széleskörű demokratizmus. A szegedi játékok felvirágzásának, kiterjedésének időszakát most következett be azáltal, hogy nép és nemzet meghatározás nem ellentétes fogalom többé.

A játékok demokratizálódásának jegyeit az 1959-es premierév is magán viseli. Ezt a műsor programja szemléltetően bizonyítja: Hunyadi László, Budai Nagy Antal, szovjet balett, Állami Népi Együttes — most először kerülnek a Dóm előtti színpadra. S a naggyá tett, művelté vált nép saját izlésének, kívánságának hű »tükre« látja a színpadon. Ezért mondjuk mi, hogy új kulturális ünnep ez, hiszen e művekben a szegedi játékok megújíthatóságát és fejlődését látjuk majd az elkövetkezendő napokban.

E megállapítás mellett legjobb bizonyíték, hogy a já-

ÚJ NÉP — ÚJ KULTURÁLIS ÜNNEP

Írta: Siklós János

kor e megállapítás banális, ha viszont műveltséget, a magasabb kultúra megértését, akkor nyugodtan kijelenthetjük: dolgozó népünk műveltségbeli igényét a színpadon is a klasszikus, a progresszív kultúra elégíti ki. S ez országosan így van. A különböző vidéki városokból, ipari és kulturális centrumokból — ellentétben a régi játékokkal — városunkba érkeznek értelmiségi foglalkozású emberek mellett munkások Diósgyőrből, Csepelről, Győről, Pécsről s számos más helyről.

Az érdeklődés nemcsak országos méretű. Különösen a baráti népek körében talált nagy visszhangra, de nyugati országokban is felfigyeltek rá.

Már két évtizeddel ezelőtt is kinőtt a város keretei közül, s azért, hogy a szegedi szabadtéri nevet viseli, mégiscsak országos, nemzeti üggyé vált. E rendkívüli hatású kulturális demonstráció országos horderejét az országos és nemzetközi érdeklődés mellett mindenekelőtt az bizonyítja, hogy honi színművészetünk legjobbjai kaptak helyet a szabadtéri színpadon, operaénekeiknél a kiválóságok lépnek fel, és kormánytámogatással valósult meg, mert a város önjerejéből nem tudta volna megrendezni.

Erthető, hogy a szegedi játékokban nem egyszerű színházi produkció ölt testet, hanem hazánkban egyedül állót, a színházkultúra csúcsait mutatjuk be. A 170 nézőtér méteres színpad, az ötezres — jövőre bővítendő — nézőtér, az egyetemi épületekkel körülvont tér akusztikája, a Dóm természetes díszlete, egy-egy darabban több száz statisztéria felhasználása, különböző tömegjelenségek bemutatása, természetes eszközök alkalmazása stb. — együttesen egészen rendkívüli jelentőségűvé avatja a játékokat.

Nemcsak a Dóm előtti tér kiváló akusztikája, páratlan nézőtéri négyesége teszi alkalmassá Szegedet a játékok megrendezésére. Ez a város igen előkelő kulturális, szellemi pozíciót biztosított magának már az elmúlt évtizedekben is. Valahogyan itt mindig kitermelődött olyan szellemi elit, mely nemcsak hasznára, hanem díszére is vált a magyar népnek.

Nem nyúlok vissza Dugonics Andrásig, csak Tömörkény koráig, Mikszáth szegedi éveit, Gárdonyi Géza itteni tartózkodásáig. S ettől kezdve, Juhász Gyula, Balázs Béla, Móra Ferenc, József Attila és Radnóti Miklós szegedi évei mind-mind különböző mértékben, de egyaránt a haladást képviselték. És ha ehhez számítjuk a szegedi munkásmozgalmat, mely a századfordulótól jelentős szerepet játszott a város társadalmi életében, — kiderül, hogy ez a város nem egészen, sőt a nép szívében és érzéseiben egyáltalán nem a »fehérterror kiindulásának« városa volt. Itt volt egy másik Szeged is, a haladó szellemű emberek és munkások Szegedje, melyet sajnos figyelmen kívül hagytak Szeged értékelésénél az elmúlt években.

Most is virul a szegedi irodalom, bár nincsenek benne még Mórak, Radnóti, de számottevő irodalmi élet van itt, mely életrevalóságát az ellenforradalmat követő időszakban mutatta meg leginkább. Hazánk tudományos életében is Szeged egyik legfontosabb vidéki bázis egyetemeivel, színházának három tagozatával, gimnáziumaival, ipari technikumával és zeneiskoláival. Ez a város a mai élet embereinek nagy hadseregét termelte ki, akik közül többen a párt felső vezetésének különböző posztjaira jutottak el, illetve a kormányban végzik munkájukat.

Ez a város — melyet eltakart Horthyék osztálypolitikája — jelenkezik most vendégei előtt, mutatja meg kultúráját, iparát, egyszerűan önmagát. Hiszen a látogatók nemcsak a játékokat tekintik meg, hanem a Szegedi Ipari Vásárt és Kiállítást, képzőművészeink nyári tárlatát, iparművészeink kiállítását és még sok érdekességet, melyben a helyi kezdeményezés, lelleményesség mutatkozik meg.

A felszabadulás után magára talált ez a város. Lehántolódott Horthyék fojtó abroncsa, friss vérkeringés indult, pezsdült az élet, mely sajnos megtört itt az ötvenes évek elején, hibás politikai koncepció miatt. Megrekedt az alig indult általános gyarapodás. Két esztendő óta újabb, a felszabadulás utáni fellendülést felülmúló élet indult. Egyebek között építjük a lakásokat, tervezzük az új üzemeket, tatarozzuk a házakat, javítjuk az utakat, korszerűsítjük a közvilágítást.

Építjük az új rendet bent a városban és kint a földön, a lakosság túlnyomó többségének támogatásával. Es munkánk meg-megújuló eredményének kézzelfogható jegyeit nap-nap után látjuk. Örülünk, hogy boldogulunk. S boldogulásunk legfontosabb tényezőjének tekintjük a párt és a kormány jó, egészséges, igazságos politikáját, melyet Szeged lakossága igen nagyra becsül és erőteljesen támogat.

Egy új Szeged köszönti vendégeit — derűs, dolgozó munkásemberek Szegedje,

tékok megnyitására úgyszólván minden jegy elfogyott. A főpróbák is »telt ház« előtt folytak. Frappáns cáfolataként annak, hogy klasszikus színi kultúrát csak »előkelő« osztályok élveznek. Ha az előkelőségen pénzt értünk, akkor e megállapítás banális, ha viszont műveltséget, a magasabb kultúra megértését, akkor nyugodtan kijelenthetjük: dolgozó népünk műveltségbeli igényét a színpadon is a klasszikus, a progresszív kultúra elégíti ki. S ez országosan így van. A különböző vidéki városokból, ipari és kulturális centrumokból — ellentétben a régi játékokkal — városunkba érkeznek értelmiségi foglalkozású emberek mellett munkások Diósgyőrből, Csepelről, Győről, Pécsről s számos más helyről.

Az érdeklődés nemcsak országos méretű. Különösen a baráti népek körében talált nagy visszhangra, de nyugati országokban is felfigyeltek rá.

Már két évtizeddel ezelőtt is kinőtt a város keretei közül, s azért, hogy a szegedi szabadtéri nevet viseli, mégiscsak országos, nemzeti üggyé vált. E rendkívüli hatású kulturális demonstráció országos horderejét az országos és nemzetközi érdeklődés mellett mindenekelőtt az bizonyítja, hogy honi színművészetünk legjobbjai kaptak helyet a szabadtéri színpadon, operaénekeiknél a kiválóságok lépnek fel, és kormánytámogatással valósult meg, mert a város önjerejéből nem tudta volna megrendezni.

Erthető, hogy a szegedi játékokban nem egyszerű színházi produkció ölt testet, hanem hazánkban egyedül állót, a színházkultúra csúcsait mutatjuk be. A 170 nézőtér méteres színpad, az ötezres — jövőre bővítendő — nézőtér, az egyetemi épületekkel körülvont tér akusztikája, a Dóm természetes díszlete, egy-egy darabban több száz statisztéria felhasználása, különböző tömegjelenségek bemutatása, természetes eszközök alkalmazása stb. — együttesen egészen rendkívüli jelentőségűvé avatja a játékokat.

Nemcsak a Dóm előtti tér kiváló akusztikája, páratlan nézőtéri négyesége teszi alkalmassá Szegedet a játékok megrendezésére. Ez a város igen előkelő kulturális, szellemi pozíciót biztosított magának már az elmúlt évtizedekben is. Valahogyan itt mindig kitermelődött olyan szellemi elit, mely nemcsak hasznára, hanem díszére is vált a magyar népnek.

Nem nyúlok vissza Dugonics Andrásig, csak Tömörkény koráig, Mikszáth szegedi éveit, Gárdonyi Géza itteni tartózkodásáig. S ettől kezdve, Juhász Gyula, Balázs Béla, Móra Ferenc, József Attila és Radnóti Miklós szegedi évei mind-mind különböző mértékben, de egyaránt a haladást képviselték. És ha ehhez számítjuk a szegedi munkásmozgalmat, mely a századfordulótól jelentős szerepet játszott a város társadalmi életében, — kiderül, hogy ez a város nem egészen, sőt a nép szívében és érzéseiben egyáltalán nem a »fehérterror kiindulásának« városa volt. Itt volt egy másik Szeged is, a haladó szellemű emberek és munkások Szegedje, melyet sajnos figyelmen kívül hagytak Szeged értékelésénél az elmúlt években.

Most is virul a szegedi irodalom, bár nincsenek benne még Mórak, Radnóti, de számottevő irodalmi élet van itt, mely életrevalóságát az ellenforradalmat követő időszakban mutatta meg leginkább. Hazánk tudományos életében is Szeged egyik legfontosabb vidéki bázis egyetemeivel, színházának három tagozatával, gimnáziumaival, ipari technikumával és zeneiskoláival. Ez a város a mai élet embereinek nagy hadseregét termelte ki, akik közül többen a párt felső vezetésének különböző posztjaira jutottak el, illetve a kormányban végzik munkájukat.

Ez a város — melyet eltakart Horthyék osztálypolitikája — jelenkezik most vendégei előtt, mutatja meg kultúráját, iparát, egyszerűan önmagát. Hiszen a látogatók nemcsak a játékokat tekintik meg, hanem a Szegedi Ipari Vásárt és Kiállítást, képzőművészeink nyári tárlatát, iparművészeink kiállítását és még sok érdekességet, melyben a helyi kezdeményezés, lelleményesség mutatkozik meg.

A felszabadulás után magára talált ez a város. Lehántolódott Horthyék fojtó abroncsa, friss vérkeringés indult, pezsdült az élet, mely sajnos megtört itt az ötvenes évek elején, hibás politikai koncepció miatt. Megrekedt az alig indult általános gyarapodás. Két esztendő óta újabb, a felszabadulás utáni fellendülést felülmúló élet indult. Egyebek között építjük a lakásokat, tervezzük az új üzemeket, tatarozzuk a házakat, javítjuk az utakat, korszerűsítjük a közvilágítást.

Építjük az új rendet bent a városban és kint a földön, a lakosság túlnyomó többségének támogatásával. Es munkánk meg-megújuló eredményének kézzelfogható jegyeit nap-nap után látjuk. Örülünk, hogy boldogulunk. S boldogulásunk legfontosabb tényezőjének tekintjük a párt és a kormány jó, egészséges, igazságos politikáját, melyet Szeged lakossága igen nagyra becsül és erőteljesen támogat.

Egy új Szeged köszönti vendégeit — derűs, dolgozó munkásemberek Szegedje,

tékok megnyitására úgyszólván minden jegy elfogyott. A főpróbák is »telt ház« előtt folytak. Frappáns cáfolataként annak, hogy klasszikus színi kultúrát csak »előkelő« osztályok élveznek. Ha az előkelőségen pénzt értünk, akkor e megállapítás banális, ha viszont műveltséget, a magasabb kultúra megértését, akkor nyugodtan kijelenthetjük: dolgozó népünk műveltségbeli igényét a színpadon is a klasszikus, a progresszív kultúra elégíti ki. S ez országosan így van. A különböző vidéki városokból, ipari és kulturális centrumokból — ellentétben a régi játékokkal — városunkba érkeznek értelmiségi foglalkozású emberek mellett munkások Diósgyőrből, Csepelről, Győről, Pécsről s számos más helyről.

Ma nyílik a Szegedi Ipari Vásár és Kiállítás

Nyolcvan kiállító :: Nagyszabású bútorbemutató :: A szegedi állami és szövetkezeti ipar legújabb termékei

(Liebmann Béla félv.)

»Szeged és a környező városok vállalatai, szövetkezei és kisiparosai nagy lelkesedéssel készültek a vásárra« — mondotta a Szegedi Ipari Vásár sajtóbejelentőjén Zombori János elvtárs, a városi tanács ipari osztályának vezetője. Szavait a látottak valóban alátámasztották. Már pénteken délelőtt helyén volt a sok ezer kiállítási tárgy. A tízezer négyzetméter területű vásárban rend és tisztaság uralkodott. A kiállító vállalatok, szövetkezetek vezetői, képviselői — mindmegannyi vendéglátó házigazda szorgoskodtak a pavilonokban, ellenőrizték, helyén van-e minden.

Ösztönző vetélkedés

— A szegedi ipar e jelentős seregszemléje három célt szolgál — nyújtott tájékoztatást Zombori János elvtárs. — Az egyik, hogy a vásáron résztvevő vállalatok között nemes vetélkedés induljon, ki tud szebb és jobb árut adni a dolgozóknak. S e vetélkedés nyomán újabb és újabb áruval lépnek meg vásárlóikat. A másik az, hogy a szabadtéri játékokra Szegedre érkező közönséget, szakembereket tájékoztassa a szegedi ipar helyzetéről, termékeiről és szerezzen sok barátot városunk iparának, hiszen a jövőben évről évre meg akarjuk rendezni a Szegedi Ipari Vásárt és Kiállítást. Harmadsorban az, hogy komoly tapasztalatot szerezzünk a vásárrendezésben, szervezésben. E tapasztalatokat majd az elkövetkezendő szegedi ipari vásárainkban hasznosítjuk.

Amit még két napja csak sejtethett az újságíró, ma teljes pompájában, gazdagságában várja a vásár látogatóit. Az élelmiszeripari pavilonban két és fél méteres, ízletes szalámit és hentesárut raktak ki »közszemlére«. A Szalámigyár külön-

legességgént mutatja be a csipős paprikás szalámit, amelyből már néha kapható is a szegedi boltokban, de sorozatgyártását csak januárban kezdik meg. Az itt látható kereskedelmi elárúsítóhelyek bármelyik szegedi élelmiszerbolt díszére válhatnának.

Papucs, bútor, gyufacimke

A Budapesti Ipari Vásáron néhány hete a Szegedi Papucskészítő Kisipari Szövetkezet pavilonja sokszor üresen tátongott, míg újabb szállítmány nem érkezett Szegedre. Ott órák alatt szétkapkodták az árut, pedig több mint négyezer pár papucsot szállítottak Budapestre. Most ilyen zökkenő nem lesz.

— Annyit adunk, amennyit kérnek, haterazt párat készítettünk, raktározunk a Szegedi Szabadtéri Játékokra, az ipari vásár idejére — mondják a szövetkezet vezetői.

A vásár bútorbemutatója szemet gyönyörködtető, de úgy is mondhatnánk szívet fájdító. Bizonyára sokan megkérdezik majd: hol lehet az ilyen bútort vásárolni? Többnyire csak azt mondhatják a vállalatok képviselői, hogy itt, vagy ott készítettük. De hogy mikor lesz bőségesen a raktárokban és a boltokban, arról nem tudnak számot adni, mert ma még szinte sorban állnak a megrendelők.

A faipari vállalatok közül bizonyára a Gyufagyár szolgál majd ki legtöbb vásárlót. Ez esetben nem gyufaeladásra gondolunk, hanem a címkevásárlásra. Bemutatnak több száz különféle gyufacimkét. A jelenleg Magyarországon készülő éven félre címek pedig külön tasakokban árulják, köztük az exportra készített gyufák

(Folytatás a 3. oldalon.)